

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ ЩОДО КОРУ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ІЛЬЧЕНКО В.І.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри ендокринології
з дитячими інфекційними хворобами*

СИЗОВА Л.М.

*кандидат медичних наук, асистент,
асистент кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією*

ПІКУЛЬ К.В.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри ендокринології
з дитячими інфекційними хворобами*

ПРИЛУЦЬКИЙ К.Ю.

*кандидат медичних наук, асистент,
асистент кафедри ендокринології
з дитячими інфекційними хворобами*

ТАНЯНСЬКА С.М.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри педіатрії № 2*

*Українська медична стоматологічна академія
м. Полтава, Україна*

Актуальність. На сьогоднішній день захворюваність на кір не втрачає своєї актуальності не зважаючи на можливість здійснення ефективної профілактики даного захворювання за допомогою вакцинації. У багатьох країнах світу періодично виникають епідемічні спалахи, основним фактором ризику яких є недостатня імунологічна захищеність населення внаслідок таких причин, як посилення внутрішньої та зовнішньої міграції, низьке охоплення вакцинацією з порушенням її схем і термінів, а також необґрунтовані медичні відводи від імунізації коровою вакциною [2, с. 120-129; 5, с. 18-25; 6, с. 59-63; 8, с. 140-143; 10, с. 78-86; 11, с. 133; 12, с. 725-743; 13, с. 355-362; 14, с. 494-495]. Проведення обов'язкової вакцинопрофілактики, в тому числі проти кору, із застосуванням комбінованої вакцини проти кору, паротиту та краснухи (КПК), в Україні регламентують Накази МОЗ № 551 від 11.08.2014 р. «Про вдосконалення проведення профілактичних щеплень в Україні» та № 947 від 18.05.2018 р. «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні». Однак, на сьогоднішній день наша країна входить у список 9 країн Європейського регіону ендемічних по кору і протягом останніх 15 років 80% випадків даного захворювання реєструвалося саме серед українців [1, с. 38-43; 3, с. 98-103]. Останнім часом зростання захворюваності на кір в Україні спостерігалось в 2001, 2006 та 2012 рр. [4, с. 95-97; 7, с. 129-133; 9, с. 30-35], а черговий епідемічний спалах даного захворювання реєструється в період 2017–2018 рр.

Таким чином, вивчення епідеміологічних характеристик кору в окремих регіонах України, з метою посилення профілактичних заходів щодо даного захворювання, є на сьогоднішній день актуальним науково-практичним завданням.

Мета дослідження – провести аналіз захворюваності на кір і рівня охоплення вакцинацією проти даного захворювання в Полтавській області, а також спрогнозувати тенденції розвитку епідемії в регіоні на період до 2020 року.

Матеріали та методи. Для досягнення поставленої мети був проведений ретроспективний епідеміологічний аналіз даних офіційної статистичної звітної документації, затвердженої МОЗ України, за період з 2012 по 2018 (6 місяців) рр. (Форма № 1 – «Звіт про окремі інфекційні та паразитарні захворювання», форма № 2 – «Звіт про окремі інфекційні та паразитарні захворювання» (щорічна), форма № 12 – «Звіт про захворювання, зареєстровані у хворих, які проживають в районі обслуговування ЛПЗ Полтавської області», форма № 70 (піврічна) – «Звіт про профілактичні щеплення»).

Статистичну обробку результатів дослідження проводили з використанням редактора Excel (MS Office 2007). Прогнозування захворюваності на кір здійснювали за допомогою побудови поліноміальної лінії тренда з визначенням ступеня достовірності апроксимації (R^2).

Результати та обговорення. За результатами проведеного епідеміологічного аналізу встановлено, що в 2013–2014 рр. захворюваність на кір у Полтавській області реєструвалася на досить низькому рівні (1,16 та 0,14 на 100 тис. населення відповідно), в 2015 і 2016 рр. випадків даного захворювання виявлено не було, тоді як з 2017 і за перші 6 місяців 2018 року мало місце значне зростання даного показника. Так, якщо захворюваність на кір у 2017 р. становила 1,34 на 100 тис. населення, то вже за 6 місяців 2018 року збільшилася в 19,3 разу – до 25,9 на 100 тис. населення.

При порівнянні абсолютної кількості зареєстрованих у Полтавській області у період із 2013 і за першу половину 2018 року випадків кору встановлено, що серед дітей віком до 17 років цей показник зріс у 13,6 разу, тоді як серед дорослих – у 24 рази. Так, у 2013 р. було виявлено 7 випадків захворювання серед дітей і 9 – у дорослих, у 2014 – по 1 випадку, у 2015 і 2016, як зазначено вище, кір в регіоні не реєструвалася, у 2017 – 15 і 4, а за першу половину 2018 – 25 і 216 випадків відповідно, що може бути наслідком недостатнього рівня імунізації серед дітей і вказує на необхідність проведення додаткової вакцинації серед дорослих.

Надалі ми вважали за доцільне провести аналіз охоплення населення Полтавської області вакцинацією проти кору в попередні зростання захворюваності роки. З'ясувалося, що відносно високий відсоток дітей, щеплених вакцинами КПК, спостерігався лише в 2012 р. і мав постійну тенденцію до зниження в наступні роки. Так, кількість дітей імунізованих у віці 12 міс. знизилася за 5 років у 3,3 разу, у віці 6 і старше 7 років – у 2,4 і 5,5 разу відповідно, чим можна пояснити зростання захворюваності по регіону в 2017–2018 рр.

Надалі, на основі наявних даних про захворюваність у Полтавській області, був розроблений прогноз розвитку епідемії кору в регіоні до 2020 року. Прогнозування захворюваності проводилося за допомогою побудови поліноміальної лінії тренда на підставі формули: $y=2,38x-13,09x+14,33$, зі ступенем достовірності апроксимації $R^2=0,826$. Згідно з отриманою прогностичною моделлю, в найближчі 3 роки в регіоні очікується продовження стрімкого зростання захворюваності на кір до 50,0 на 100 тис.

населення до 2020 року. Однак, при спільних діях усіх фахівців охорони здоров'я та громадськості, а також відповідній фінансовій підтримці, в Полтавській області є умови для якісного проведення профілактичних і протиепідемічних заходів проти кору, які відповідають важливому стратегічному завданню глобальної елімінації даного захворювання.

Висновки

1. Захворюваність на кір в Полтавській області в 2013–2014 рр. ресструвалася на низькому рівні (1,16 та 0,14 на 100 тис. населення відповідно), в 2015 і 2016 рр. випадків захворювання виявлено не було, тоді як з 2017 і за перші 6 місяців 2018 року даний показник збільшився в 19,3 разу – з 1,34 до 25,9 на 100 тис. населення.

2. У Полтавській області за період з 2013 і за першу половину 2018 року абсолютна кількість зареєстрованих випадків кору серед дітей та дорослих збільшилася в 13,6 і 24 рази відповідно.

3. Охоплення вакцинацією КПК в Полтавської області недостатнє і за період 2012–2016 рр. має тенденцію до зниження: серед дітей у віці 12 місяців – у 3,3, 6 і старше 7 років – у 2,4 і 5,5 разу відповідно.

4. До 2020 року в регіоні прогнозується зростання захворюваності на кір до 50,0 на 100 тис. населення, що вказує на необхідність розширення роз'яснювальної роботи про важливість проведення повного курсу профілактичної вакцинації, а також збільшення обсягу державних закупівель необхідних препаратів для розширення доступу до безкоштовної вакцинації, як дітей, так і дорослих.

Використана література:

1. Актуальні питання вакцинації та епідеміологічного нагляду за кором і краснухою в Україні / Г. М. Дараган, Т. Ю. Крушицька, Д. О. Степанський [та ін.] // Медичні перспективи. – 2018. – Т. 23. – № 1. – С. 38–43.
2. Актуальные проблемы коревой инфекции / В. Н. Тимченко, Т. А. Каплина, О. А. Леоничева [и др.] // Педиатр. – 2017. – Т. 8. – № 3. – С. 120–129.
3. Волянська Л. А. Епідемічні реалії кору на Тернопільщині / Л. А. Волянська // Актуальна інфектологія. – 2016. – № 2 (11). – С. 98–103.
4. Ємець М. А. Епідемічна ситуація щодо кору та краснухи в Україні / М. А. Ємець // Інфекційні хвороби. – 2014. – № 3. – С. 95–97.
5. Заболеваемость корью в разных возрастных группах в период элиминации инфекции / О. В. Цвиркун, А. Г. Герасимова, Н. Т. Тихонова [и др.] // Эпидемиология и вакцинопрофилактика. – 2017. – Т. 16. – № 3. – С. 18–25.
6. КОРЬ в Республике Мордовии: клинико-эпидемиологические аспекты / В. Ф. Павелкина, Н. С. Маркосьян, Н. П. Амплеева [и др.] // Инфекционные болезни: новости, мнения, обучение. – 2016. – № 3. – С. 59–63.
7. Марусик У. І. Кір у дітей / У. І. Марусик // Актуальна інфектологія. – 2017. – Т. 5. – № 3. – С. 129–133.

8. Нажмеденова А. Г. Эпидемиологическая ситуация по кори и краснухе / А. Г. Нажмеденова, М. Б. Сыздыкова, С. А. Амиреев // Вестник КазНМУ. – 2016. – № 1. – С. 140–143.
9. Чумаченко Т. О. Вплив вакцинопрофілактики кору на епідемічну ситуацію в світі та Україні / Т. О. Чумаченко, М. А. Емец // Профілактична медицина. – 2013. – № 1–2 (20). – С. 30–35.
10. Duru C. O. A 5 year review of childhood measles at the Niger Delta University Teaching Hospital, Bayelsa state, Nigeria / C. O. Duru, O. Peterside, O. O. Adeyemi // J. Med. Med. Sci. – 2014. – Vol. 5 (4). – P. 78–86.
11. Epidemiology of laboratory confirmed measles virus cases in Amhara Regional State of Ethiopia, 2004–2014 / M. Getahun, B. Beyene, A. Ademe [et al.] // BMC Infect. Dis. – 2016. – Vol. 16. – P. 133.
12. Goodson J. L. Measles 50 years after use of measles vaccine / J. L. Goodson, J. F. Seward // Infect Dis Clin North Am. – 2015. – Vol. 29 (4). – P. 725–743.
13. Spotlight on measles in Italy: why outbreaks of a vaccine-preventable infection continue in the 21st century / G. Piccirilli, T. Lazzarotto, A. Chierighin [et al.] // Expert Rev Anti Infect Ther. – 2015. – Vol. 13 (3). – P. 355–362.
14. Substandard vaccination compliance and the 2015 measles outbreak / M. S. Majumder, E. L. Cohn, S. R. Mekaru [et al.] // JAMA pediatrics. – 2015. – Vol. 169 (5). – P. 494–495.